

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG

Besluit CSG 2006-1

Nadere eisen en voorwaarden ten aanzien van supervisie en leertherapie in de specialistische opleiding tot klinisch psycholoog

[Besluit supervisie en leertherapie opleiding klinisch psycholoog]

Goedgekeurd door de Minister van VWS op 20 juni 2006, besluit MEVA/BO-2688866

In werking per 1 september 2006

Het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog, in vergadering bijeen op 24 januari 2006,

overwegende dat supervisie en leertherapie wezenlijke onderdelen zijn in de opleiding tot klinisch psycholoog,

in aanmerking nemend dat noch het Besluit specialisme klinisch psycholoog, noch het besluit Erkenningseisen opleiding klinisch psycholoog voldoende specifieke regels bevat ten aanzien van de inhoud van de supervisie en de vereiste kwalificaties van supervisoren en leertherapeuten,

gezien de adviezen van het Bestuur van de Federatie van Gezondheidszorgpsychologen, het Nederlands Instituut van Psychologen en de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen,

gelet op het advies van de Registratiecommissie Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog,

besluit:

Hoofdstuk I. Begripsomschrijvingen

Artikel 1

In dit Besluit wordt verstaan onder:

College:	het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog;
hoofdopleider:	degene die verantwoordelijk is voor de opleiding tot klinisch psycholoog en die als zodanig door de registratiecommissie is erkend;

leertherapie:	het ondergaan van een psychotherapie in het kader van de opleiding, met als doel bij de opleiding de ontwikkeling van en het inzicht in het eigen functioneren als klinisch psycholoog te bevorderen, met name wat betreft de beoefening van de psychotherapie;
klinisch psycholoog:	een gezondheidszorgpsycholoog die is ingeschreven in het register klinisch psycholoog, zoals bedoeld in het Besluit specialisme klinische psychologie;
opleiding:	een gezondheidszorgpsycholoog die de opleiding tot klinisch psycholoog volgt;
opleiding tot klinisch psycholoog:	opleiding zoals bedoeld in het Besluit specialisme klinisch psycholoog;
praktijkopleider:	degene die de verantwoordelijkheid heeft voor de praktijkcomponent van de opleiding van een of meerdere opleidingen, met inbegrip van de werkbegeleiding, en die als zodanig is erkend door de hoofdopleider;
specialismenregeling	het Besluit specialismenregeling gezondheidszorgpsycholoog;
specialistische psychotherapievereniging:	als zodanig door de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie erkende vereniging op het gebied van de psychotherapie;
supervisie	het methodisch analyseren en evalueren van de door de opleiding verrichte werkzaamheden;
werkbegeleiding	de dagelijkse begeleiding van de opleiding bij de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Hoofdstuk II. Supervisie

Artikel 2

Ter aanvulling op het Besluit specialisme klinische psychologie, artikelen 4 en 5, wordt ten aanzien van de de supervisie op het gebied van behandeling in de opleiding tot klinisch psycholoog het volgende bepaald.

1. Binnen de differentiatie gericht op volwassenen, inclusief oudere volwassenen, omvat de supervisie ten minste:
 1. 75 uur supervisie over individuele psychotherapie;
 2. 25 uur supervisie over groepspsychotherapie of partnerrelatie- of gezinstherapie.De individuele psychotherapie dient evenwichtig verdeeld te zijn over het (cognitief)-gedragstherapeutische referentiekader en een persoonsgericht/exploratief referentiekader, dat wil zeggen cliëntgerichte, dan wel psychodynamische psychotherapie.
2. Binnen de differentiatie gericht op kinderen en jeugdigen omvat de supervisie ten minste:
 - a. 50 uur supervisie over individuele psychotherapie, waarvan 25 uur psychotherapie bij kinderen en 25 uur psychotherapie bij adolescenten;
 - b. 25 uur supervisie over systeemtherapie;
 - c. 25 uur supervisie over ouderbegeleiding.

De individuele psychotherapie dient evenwichtig verdeeld te zijn over twee van de in het eerste lid genoemde referentiekaders.

Artikel 3

Ten aanzien van de supervisor gelden de volgende regels:

1. Een supervisor op het gebied van de psychodiagnostiek dient geregistreerd te zijn als klinisch psycholoog en te beschikken over minimaal drie jaar werkervaring als zodanig.
2. Een supervisor op het gebied van behandeling, inclusief de psychotherapie, dient geregistreerd te zijn als klinisch psycholoog en/of psychotherapeut en erkend te zijn als supervisor door een naar het oordeel van de hoofdopleider voor de betreffende supervisie relevante specialistische psychotherapievereniging.
3. In afwijking van het gestelde in het vorige lid heeft de hoofdopleider de vrijheid om in uitzonderingsgevallen dispensatie te verlenen van de eis van erkenning als supervisor door een specialistische psychotherapievereniging, mits de betrokkene beschikt over minimaal drie jaar werkervaring als psychotherapeut en aantoonbare supervisorische en didactische kwaliteiten.
4. Als supervisor op het gebied van wetenschappelijk onderzoek kunnen optreden gepromoveerde onderzoekers met klinische ervaring, alsmede klinisch psychologen met onderzoekservaring die naar het oordeel van de hoofdopleider overeenkomt met het niveau van een gepromoveerd onderzoeker.
5. Als supervisor op het gebied van management en opleiding kunnen optreden academisch gevormde professionals, bij voorkeur geregistreerd als klinisch psycholoog, die beschikken over naar het oordeel van de hoofdopleider aantoonbare ervaring op het betreffende gebied.
6. De supervisor is niet tegelijkertijd bij de opleiding en/of de werkzaamheden van de betreffende opleiding betrokken in andere hoedanigheden, zoals die van leidinggevende, praktijkopleider of werkbegeleider.
7. Indien de omstandigheden een naleving van het gestelde in het zesde lid niet toestaan, dient de hoofdopleider hierover vooraf geïnformeerd te worden en expliciet toestemming te geven voor afwijking van deze regel. Daarbij dienen zodanige maatregelen getroffen te worden, dat het risico op rolconflicten zo beperkt mogelijk is.

Hoofdstuk III. Leertherapie

Artikel 4

Ter aanvulling op het Besluit specialisme klinische psychologie, artikelen 4 en 5 wordt ten aanzien van de leertherapie in de opleiding tot klinisch psycholoog het volgende bepaald:

1. De keuze van een leertherapeut wordt gemaakt door de opleiding, na overleg met de praktijkopleider.
2. Een leertherapie dient gevolgd te worden bij een door één van de specialistische psychotherapieverenigingen erkende leertherapeut, dan wel een klinisch psycholoog of psycho-

therapeut die naar het oordeel van de hoofdopleider over hieraan gelijkwaardige kwalificaties op dit terrein beschikt.

3. De leertherapeut mag niet tegelijkertijd in andere hoedanigheden, zoals die van supervisor of docent, bij de opleiding van de betreffende opleiding betrokken zijn.
4. Minimaal de helft van de vereiste leertherapie dient gevolgd te worden bij één en dezelfde leertherapeut.
5. Leertherapiesessies dienen met enige regelmaat plaats te vinden en voldoende gespreid te zijn in de tijd. Als richtlijn geldt hierbij dat in de regel geen sprake mag zijn van meer dan één sessie van maximaal drie uur per dag.
6. Als leertherapie kan tevens gelden een in het verleden gevolgde leertherapie, mits deze voldoet aan de in het tweede tot en met het vijfde lid geformuleerde eisen.

Hoofdstuk IV. Slotbepalingen

Artikel 5

1. Als toezichthouder op het verloop van de opleiding is de hoofdopleider verantwoordelijk voor toezicht op naleving van dit besluit.

Artikel 6

2. Dit besluit treedt in werking op 1 september 2006.
3. Dit besluit zal binnen vijf jaar nadat het in werking is getreden worden geëvalueerd en zonodig bijgesteld.
4. Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit supervisie en leertherapie opleiding klinisch psycholoog.

Toelichting

Dit besluit is een aanvulling op het Besluit specialisme klinisch psycholoog. Het stelt nadere eisen aan de supervisie, de leertherapie en de kwalificaties van supervisoren en leertherapeuten.

Binnen de opleiding tot klinisch psycholoog zijn de supervisie en leertherapie onmisbare onderdelen. Wat betreft de supervisie geldt dit met name voor de supervisie over de direct-patiëntgebonden taken, diagnostiek en behandeling. Immers: het gaat hier niet alleen om inhoudelijke werkzaamheden van de supervisant, maar ook om diens persoonlijk leerproces en zijn/haar functioneren in relatie tot het cliëntsysteem.

Conform de artikelen 4 en 5 van het besluit specialisme klinisch psycholoog omvat de opleiding tot klinisch psycholoog 235 uur supervisie, waarvan 135 uur op het gebied van behandeling, inclusief de psychotherapie. Aanvullend worden in dit besluit nadere bepalingen geformuleerd over de verdeling van deze supervisie over verschillende typen behandeling (artikel 2). Voor de goede orde zij daarbij opgemerkt dat het hier randvoorwaarden betreft, waarmee

slechts een deel van de supervisie-uren is vastgelegd (100 uur van de in totaal 135 uur). De overige uren (35 uur) kunnen door de opleiding naar eigen inzicht worden ingevuld, na overleg met de praktijkopleider (en met goedkeuring van de hoofdopleider). Hierbij kan gekozen worden voor extra uren supervisie op het gebied van één van de genoemde therapievormen, maar ook voor een andere therapievorm; te denken valt binnen de differentiatie kinderen en jeugdigen bijvoorbeeld aan een vorm als ouder-kindbehandeling. Ook is het toegestaan de 'vrije' supervisie-uren te wijden aan psychotherapie gericht op een andere leeftijdsgroep dan die van de eigen differentiatie; opleidingen van de differentiatie kinderen en jeugdigen kunnen deze uren dus benutten voor supervisie over volwassenenpsychotherapie, en omgekeerd. Artikel 3 en artikel 4, tweede lid betreffen de vereiste kwalificaties van supervisors, respectievelijk leertherapeuten. Op het terrein van de behandeling zijn deze afgeleid van de vigerende regelingen voor psychotherapeuten. Op de andere terreinen wordt vooralsnog volstaan met een globale aanduiding van de vereiste kwalificaties. Het College is voornemens in de komende jaren de mogelijkheid en wenselijkheid te onderzoeken van nadere richtlijnen op dit gebied. Hierbij wordt met name gedacht aan een erkenningsregeling voor supervisors diagnostiek, analoog aan de regelingen die gelden voor psychotherapeuten en voor praktijkopleiders van de opleiding tot klinisch psycholoog.

Conform het besluit Erkenningseisen opleiding klinisch psycholoog berust de verantwoordelijkheid voor de organisatie van en het toezicht op de supervisie bij de praktijkopleider. Deze is dan ook in eerste instantie verantwoordelijk voor naleving van de hier geformuleerde eisen op het gebied van supervisie. De verantwoordelijkheid voor de organisatie van de leertherapie en de keuze van een leertherapeut ligt bij de opleiding zelf. Zowel voor leertherapie als voor supervisie geldt dat uiteindelijk de hoofdopleider verantwoordelijk is voor het toezicht op naleving van het gestelde in dit besluit.

Addendum

In het kader van het streven naar optimale afstemming van de opleidingen tot psychotherapeut en tot klinisch psycholoog heeft het College in zijn vergadering van 19 juni 2007 de volgende nadere toelichting vastgesteld met betrekking tot artikel 4, lid 2:

In artikel vier, tweede lid wordt gesteld: "Een leertherapie dient gevolgd te worden bij een door één van de specialistische psychotherapieverenigingen erkende leertherapeut, dan wel een klinisch psycholoog of psychotherapeut die naar het oordeel van de hoofdopleider over hieraan gelijkwaardige kwalificaties op dit terrein beschikt." Gebleken is dat de tweede helft van deze zin voor meerdere duidingen vatbaar is.

Zoals vermeld in de toelichting bij het besluit zijn de kwalificatie-eisen voor leertherapeuten afgeleid van de eisen die in het kader van de psychotherapie-opleiding gesteld worden aan leertherapeuten: een leertherapeut dient als zodanig erkend te zijn door een van de specialistische psychotherapieverenigingen. De tweede helft van de zin dient begrepen te worden als een mogelijkheid tot afwijking van deze regel, die met grote terughoudendheid dient te worden toegepast. Indien de hoofdopleider dispensatie verleent, dat betreft dit uitsluitend de specifieke leertherapie van de betreffende opleiding. In geen geval kan sprake zijn van erkenning van de betrokken leertherapeut. Dit blijft een aangelegenheid van de specialistische psychotherapieverenigingen.